

Kapitoly z dějin tisku

MUZEUM PLANTIN-MORETUS V ANTVERPÁCH

Když francouzský humanista Christoffel Plantin přišel kolem roku 1549 do Antverp, dal se na živnost jako vazač knih a zpracovatel kůže. Roku 1555 začal tisknout knihy. Jeho tiskárna a dům jsou nejstarší částí Muzea Plantin-Moretus.

Plantinův zeť Jan Moretus a jeho potomci tiskárnu v 17. a 18. století modernizovali a rozšiřovali, až byla největším tiskařským a vydavatelským podnikem Flander a Nizozemska. Muzeum Plantin-Moretus v Antverpách se na seznamu památek UNESCO ocitlo v roce 2005 jako místo spojené s historií vynálezu a rozvoje typografie. Sama budova tiskárny má velkou architektonickou hodnotu a ukrývá tiskařské poklady.

Chytrý obchodník

Christoffel Plantin byl tuze chytrý obchodník. Vydával tak díla humanistů i katolíků, autorů reformace i protireformace. Roku 1571 mu katolický španělský král Filip II. udělil exkluzivní právo tisknout a prodávat všechny liturgické publikace pro Španělsko a jeho kolonie. Sedm let na to se zase Plantin stal oficiálním tiskařem protestantů, jež vedli rebelii proti španělské nadvládě.

Rovněž k vytištění známé Biblia Polyglotta ho vedl pragmatismus. Sám projekt navrhl a žádal Filipa II. o privilegium tuto Biblii v pěti jazycích vytisknout. Mohl zdůraznit svou katolickou víru a zakrýt aktivity pro protestanty.

Plantin z tiskárny učinil prosperující podnik a během šesti

FOTO: LUMÍR PECOLD

let počet tiskařských lisů stoupl z pěti na šestnáct. Roku 1575 již měl tiskařské impérium se sedmdesáti zaměstnanci.

Muzeum historie tisku

Osudy Plantinovy rodiny nabízí souhrn historie tisku od 15. do 18. století. V muzeu se nachází kompletní vybavení tehdejší tiskárny: nejstarší tiskařské lisy světa, dílny na lití písmen, sady raznic a matric, sazárna, ohromná knihovna, kanceláře, obchod i archiv dokumentující Plantinovo podnikání. To vše na původním místě a v původním stavu. Dům ze 17. století má vnitřní dvůr ve stylu vlámské renesance a fasádu z 18. století. Jsou tu vlámské tapiserie z Bruselu, zdi

vyložené zlacenou kůží, sbírka osmnácti portrétů od Rubense i výjimečný nábytek. Obytné místnosti krášlí obrazy, sochy, keramika a porcelán. Plantinova rezidence byla i významným centrem humanismu. Plantin tiskl díla geografická, anatomická, matematická i přírodovědná.

Bohatá rodina

Stopu zanechali i Plantinovi následovníci. Když Jan I. Moretus zdědil tchánovu firmu, proslul vytištěním tzv. Moerentorf Bible – oficiální katolické edice Bible, vydávané i v 18. století. Za Moretů dosáhla umělecká a typografická hodnota děl nebývalé výše. Janův syn Balthasar I. byl přítelem malíře Rubense, jenž

Zajímavost

Plantinova tiskárna proslula výjimečnou typografickou kvalitou tisku. Plantin se nespokojil s běžnými fonty a nakupoval nejlepší písma a raznice. Jedním z dodavatelů byl Claude Garamond, jeho vzory se považovaly za vrchol elegance a některé z jeho fontů dodnes používá textový editor Microsoft Word. V muzeu se nachází jediná kompletní sada raznic Garamondových liter. Moretusové vyvíjeli vlastní typy písma.

ilustroval publikace a namaloval rodinné portréty. V té době se k domu přistavěla knihovna s kaplí, nádvoří získalo arkády.

Moretusové se v 18. století stali nejbohatší rodinou Antverp. Roku 1757 převzal firmu Franciscus Joannes Moretus a dal nahradit středověká průčelí rezidence fasádou ve stylu Ludvíka XV.

Po smrti Franciska nadešel úpadek. Poslední pokus o vzkršení firmy učinil roku 1865 Edward Moretus, o rok později však lisy vytiskly poslední knihu. 20. dubna 1876 Edward tiskárnu prodal městu. Už roku 1877 byly tiskárna i obytné místnosti zpřístupněny a třísetletá tiskařská firma se změnila na muzeum. ■ LUMÍR PECOLD

Informace

Museum Plantin-Moretus/Prentenkabinet
Vrijdagmarkt 22-23, Antwerpen.
Tel.: 32 3 221 14 50.
Otevřeno: denně mimo pondělí od 10 do 17 h. Dospělí 6 eur, snižené 4 eura. Vždy poslední středu v měsíci zdarma, stejně jako všichni do 19 a nad 65 let.
http://museum.antwerpen.be/plantin_moretus

